

ที่ ยธ ๐๔๐๔/๓๓๕๑

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การถอนข้อสงวนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
ในทุกรูปแบบ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. สรุปสาระสำคัญของการนำเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรี
พิจารณาเกี่ยวกับการถอนข้อสงวนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญา
ระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
ในทุกรูปแบบ	จำนวน ๑๐๐ เล่ม
	๒. รายงานผลการศึกษาความพร้อมของประเทศไทยในการถอน
ข้อสงวนของอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการจัด
การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ	จำนวน ๑๐๐ เล่ม
	๓. CD บันทึกข้อมูล หนังสือต้นเรื่อง และสิ่งที่ส่งมาด้วย	จำนวน ๑ แผ่น
	๔. สำเนาหนังสือต้นเรื่อง	จำนวน ๑๐๐ ชุด
	๕. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี	จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่อง การถอนข้อสงวนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่
จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือ ที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผล
ผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม
ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่อง

๑.๑.๑ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
ในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
- CERD) เป็นหนึ่งในสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งรับรองโดยข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ
ที่ ๒๑๐๖ ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ สมัยที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ และมีผลบังคับใช้

/ตั้งแต่...

ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านและจัดการเหยียดผิวและการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ปัจจุบันมีประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ฉบับนี้แล้ว ๑๗๗ ประเทศ และลงนามในอนุสัญญา แล้ว จำนวน ๖ ประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙)

๑.๑.๒ ประเทศไทย โดยคณะกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกฎหมายของไทย ได้ริเริ่มในการพิจารณการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ อย่างไรก็ตาม ในครั้งนั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เนื่องจากขณะนั้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ที่ติดอยู่กับสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ซึ่งปกครองภายใต้ระบอบการแบ่งแยกผิว (Apartheid) และอิสราเอล ซึ่งยึดถือลัทธิ Zionism (ลัทธิความเชื่อที่ว่าชาวยิวต้องเดินทางกลับสู่ดินแดนปาเลสไตน์) ประกอบกับประเทศไทยในขณะนั้น ยังมีกฎหมายภายในบางประการที่ขัดต่ออนุสัญญา อย่างไรก็ตามมาระบอบการแบ่งแยกผิวในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ได้ถูกล้มล้างลง และสหประชาชาติก็ได้ประกาศยกเลิกการประณามลัทธิ Zionism ในฐานะลัทธิเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติแล้ว

๑.๑.๓ การพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งในกระบวนการเตรียมการเข้าร่วมการประชุมระดับโลกว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ (World Conference Against Racism: WCAR) ซึ่งรัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ ๖๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมระดับโลกว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ระหว่างวันที่ ๓๑ สิงหาคม - ๗ กันยายน ๒๕๔๔ ณ เมืองเดอร์บัน สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ โดยเน้นการเตรียมการด้านสารัตถะ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการแห่งชาติฯ ดังกล่าว ได้มีคำสั่งคณะกรรมการฯ ที่ ๑/๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. ๑๙๖๕ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมจำนวน ๑๘ คน โดยมีอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ และได้ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้ไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา โดยไม่จำเป็นต้องปรับแก้กฎหมาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ ได้กำหนดเรื่องการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลในประเด็นต่างๆ ไว้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม เห็นควรให้ประเทศไทยจัดทำคำแถลงตีความทั่วไป (Interpretative Declaration) และตั้งข้อสงวน (Reservation) ในบางข้อของอนุสัญญา (ข้อบทที่ ๔ และ ๒๒) เพื่อจำกัดพันธกรณีของไทยในการปฏิบัติตามข้อบทที่อาจจะขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับกฎหมายไทยหรือระเบียบข้อบังคับของไทยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับที่ไทยใช้ในการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนฉบับอื่นๆ ก่อนหน้านี้

๑.๑.๔ กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือที่ กต ๐๘๐๔/๒๕๗๓ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เสนอเรื่องการพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา และให้ประเทศไทยจัดทำคำแถลงตีความว่าไทยยอมรับพันธกรณีอนุสัญญาฯ ตามขอบเขตของรัฐธรรมนูญฯ และกฎหมายของไทย รวมทั้งคำแถลงตีความว่าจะนำอนุสัญญาฯ ไปใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับพันธกรณีตามขอบเขตของสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคีเท่านั้น โดยให้จัดทำข้อสงวนในข้อบทที่ ๔ และ ๒๒ ของอนุสัญญาฯ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ กระทรวงการต่างประเทศจึงดำเนินการภาคยานุวัติเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ส่งผลให้ไทยมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

๑.๑.๕ กระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดการประชุมเพื่อพิจารณาการนำเสนอรายงานตามพันธกรณีอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ โดยที่ประชุมได้มีการหารือร่วมกันในหลายประเด็น สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ นั้น ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นหน่วยงานรับผิดชอบอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาฯ ดังกล่าว

๑.๑.๖ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ส่งผลให้รัฐบาลไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ๔ ประการ ดังนี้

- (๑) การประกันให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ
- (๒) การปฏิบัติให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่รับรองไว้ในอนุสัญญาฯ ด้วยความก้าวหน้า
- (๓) การเผยแพร่หลักการของสิทธิตามอนุสัญญาฯ อย่างกว้างขวาง
- (๔) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของประเทศไทยในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ซึ่งองค์การสหประชาชาติแต่งตั้งขึ้น ซึ่งในที่นี้ คือ คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติขององค์การสหประชาชาติ

๑.๑.๗ ในช่วงปี ๒๕๔๙-๒๕๕๓ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ ดังกล่าว ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเป็นการนำเสนอรวมตั้งแต่ ฉบับที่ ๑-๓ และได้จัดส่งไปยังสหประชาชาติแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งต่อมาคณะผู้แทนไทย ได้เดินทางไปนำเสนอรายงานฯ ด้วยวาจาต่อคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติขององค์การสหประชาชาติในช่วงระหว่างวันที่ ๙-๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ทั้งนี้ ในชั้นการนำเสนอรายงานฯ ด้วยวาจา คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติขององค์การสหประชาชาติ ได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยถอนข้อสงวนและถ้อยแถลงตีความในอนุสัญญาฯ

๑.๑.๘ นอกจากการนำเสนอรายงานฯ ด้วยวาจาต่อคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติขององค์การสหประชาชาติที่กล่าวถึงในข้อ ๑.๑.๗ ประเทศไทยโดยคณะผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยตามกลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๑ ต่อที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ซึ่งที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยพิจารณาถอนข้อสงวนภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ซึ่งประเทศไทยได้รับข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อที่ประชุม

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และให้จัดทำคำแถลงตีความและข้อสงวนตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รับทราบผลการนำเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งท่าทีไทย และได้มอบหมายให้ส่วนราชการต่างๆ ติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR จัดทำแผนการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะและคำมั่นที่เกี่ยวข้อง โดยหารือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดีต่อประชาชนภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๓.๑ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะหน่วยงานหลัก รับผิดชอบอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ได้มีคำสั่งที่ ๑๐๓/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ” ขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งผู้แทนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทำงานด้านชาติพันธุ์/ชนเผ่า จำนวน ๔๐ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการอนุวัติการตามอนุสัญญาฯ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เพื่อประกันให้การปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการประชุมร่วมกันเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ มาโดยตลอด

๑.๓.๒ ต่อมากระทรวงยุติธรรม ได้มีคำสั่งที่ ๔๕๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ” โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานคณะกรรมการ และผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมเป็นคณะกรรมการ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คน โดยมีการขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมจากคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เพื่อให้ครอบคลุมถึงการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งติดตามประเมินผล และเสนอแนะแนวทางอนุวัติตามอนุสัญญาฯ

๑.๓.๓ สำหรับการพิจารณาถอนข้อสงวนตามอนุสัญญาฯ นั้น คณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ เห็นควรให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ซึ่งต่อมากระทรวงยุติธรรมจึงได้มีคำสั่งที่ ๒๔๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้ง “คณะทำงานเพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ” โดยมีอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นประธาน และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน รวมจำนวน ๒๑ คน

๑.๓.๔ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ คือ นางสาวน้อย เกษมสันต์ ณ อยุธยา (อดีตเลขาธิการสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ และอดีตผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) ดำเนินการศึกษาความพร้อมของประเทศไทยในการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาฯ โดยการทบทวนวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ ปัญหาด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของประเทศไทย สถานการณ์ปัจจุบัน และบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะกลไก นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้มีการนำผลการศึกษาไปหารือร่วมกับคณะทำงานเพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบเป็นระยะๆ ทั้งนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาฯ ได้ เนื่องจากไม่มีข้อขัดข้องด้านกฎหมายภายใน และไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่ อีกทั้งยังมีรัฐธรรมนูญฯ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อโดยตรงรองรับอยู่แล้ว โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖-๓๓๓ หมวดความผิดฐานหมิ่นประมาท

๑.๓.๕ ต่อมาในการประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ คณะทำงานฯ จึงมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการถอนข้อสงวนในข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ ได้ เนื่องจากกฎหมายภายในของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น ไม่ขัดต่อข้อสงวนดังกล่าว ในการนี้ ประเทศไทยสามารถดำเนินการได้ในเบื้องต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายใต้บริบทของสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งแม้จะยังไม่มีการออกกฎหมายใหม่โดยตรงที่ห้ามการยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่างและอคติทางเชื้อชาติ แต่ในปัจจุบันก็มีกฎหมายหลายฉบับทั้งในระดับประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายเฉพาะด้านสื่อที่สามารถคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมสถานะที่เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจ มิตรไมตรี และการอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างหลากหลายได้ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่เป็นไปในทิศทางที่ขึ้น เนื่องจากการได้มีการเสนอกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวกับความเสมอภาคของบุคคลหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น ดังนั้น การถอนข้อสงวนของอนุสัญญาฯ จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและการยืนยันเจตนารมณ์ของประเทศไทยที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ อย่างดีที่สุดตามศักยภาพ และเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความพร้อมในการดำเนินการตามหลักการของอนุสัญญาฯ ดังกล่าว รวมทั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ที่จะรักษาพันธะสัญญาและดำเนินการตามที่รับมาจากองค์กรสหประชาชาติต่อไป

๑.๓.๖ คณะทำงานฯ เพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ได้นำเสนอมติคณะทำงานฯ ซึ่งเห็นควรให้ประเทศไทยถอนข้อสงวนในส่วนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ ในการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการฯ เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการถอนข้อสงวน ข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ เนื่องจากจะเป็นพัฒนาการเชิงบวกกับประเทศไทย ประกอบกับในทางปฏิบัติที่ผ่านมาประเทศไทยก็ไม่เคยยอมรับ หรือ ยินยอมให้มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในประเทศ อีกทั้งข้อบทที่ ๒๐ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ก็ไม่ได้มีการตั้งข้อสงวนไว้ ทั้งที่มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกับข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การถอนข้อสงวนในส่วนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับนโยบายของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ การถอนข้อสงวนดังกล่าวจะเป็นการยกระดับสิทธิมนุษยชนที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยต่อประชาคมโลกอันเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ตลอดจนการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคนที่อยู่ในประเทศ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การถอนข้อสงวนในส่วนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เป็นการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่ไทยได้รับไว้ในชั้นการนำเสนอรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยตามกลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๑ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยต้องส่งรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ภายในปี ๒๕๕๙ ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบต่อการถอนข้อสงวนฯ ดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นพัฒนาการที่สำคัญอีกประการที่ประเทศไทยสามารถนำเสนอต่อเวทีโลกได้ อันจะส่งผลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ ในการนี้ จึงเห็นชอบด้วย และเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

อนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านและจัดการเหยียดผิว และการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ โดยสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ แบ่งออกเป็นวรรคอารัมภบท กล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ และวรรคปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ส่วนที่ ๑ ได้แก่ ข้อบทที่ ๑-๗ กล่าวถึง คำจำกัดความและมาตรการต่างๆ ที่รัฐภาคีพึงจัดให้มี เช่น นโยบายและมาตรการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ การส่งเสริมความเข้าใจระหว่างคนทุกเชื้อชาติ การประกันสิทธิและความเสมอภาคของบุคคลทุกคน การคุ้มครองและเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ ส่วนที่ ๒ ได้แก่ ข้อบทที่ ๘-๑๖ กล่าวถึงคณะกรรมการของสหประชาชาติที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐภาคี และ ส่วนที่ ๓ ได้แก่ ข้อบทที่ ๑๗-๒๕ กล่าวถึงกระบวนการลงนาม การให้สัตยาบัน และการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญาฯ

๔.๒ ข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

ข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีประณามการโฆษณาชวนเชื่อทั้งมวล และองค์กรทั้งปวงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดหรือทฤษฎีของความเหนือกว่าของชนชาติหนึ่งชนชาติใด หรือของกลุ่มบุคคลตามสีผิวหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด หรือที่พยายามให้เหตุผลรองรับ หรือส่งเสริมความเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติหรือการจัดการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดก็ตาม และตกลงที่จะจัดให้มีมาตรการในทางบวกในทันทีที่จะจัดการกระตุ้นหรือการกระทำที่เลือกปฏิบัติ และเพื่อการนี้ จะดำเนินการต่างๆ โดยคำนึงถึงหลักการที่ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและสิทธิต่างๆ ที่ได้ระบุในข้อ ๕ ของอนุสัญญานี้ ซึ่งรวมถึง

ก) จะประกาศให้การเผยแพร่ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหนือกว่าทางเชื้อชาติหรือความเกลียดชังอันเกิดจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ การช่วยกระตุ้นให้เกิดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และการกระทำความรุนแรงหรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำรุนแรงนั้นต่อชนเชื้อชาติหนึ่งเชื้อชาติใด หรือกลุ่มบุคคลที่มีสีผิวอื่น ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนทางการเงินต่อกิจกรรมชาตินิยม เป็นการกระทำที่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

ข) จะประกาศให้องค์กร กิจกรรมจัดตั้งและกิจกรรมโฆษณาชวนเชื่ออื่นๆ ทั้งปวงที่ส่งเสริมและกระตุ้นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติเป็นสิ่งผิดกฎหมายและต้องห้าม และให้การเข้าร่วมในองค์กรหรือกิจกรรมเหล่านั้น เป็นการกระทำที่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

ค) จะไม่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือขององค์กรของรัฐ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

๔.๓ สาเหตุที่ตั้งข้อสงวนในข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

เมื่อพิจารณาย้อนหลังไปสู่ช่วงเวลาพิจารณาเข้าเป็นภาคี (พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๔๕) พบว่าสถานการณ์โลกในขณะนั้นมีความขัดแย้งอยู่หลายประการทั้งในระบอบการปกครอง และลัทธิความเชื่อต่างๆ ประกอบกับในขณะนั้น ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายเนื่องจากยังไม่มีกำหนดบทลงโทษการกระทำที่ระบุตามข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ จึงมีความจำเป็นต้องตั้งข้อสงวนไว้ในข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ

๕. รายงานการศึกษาวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใดๆ

ในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ คือ นางสิน้อย เกษมสันต์ ณ อยุธยา (อดีตเลขาธิการสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ และอดีต

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษา ความพร้อมของประเทศไทยในการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ ทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ในส่วนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการพัฒนากฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนที่ก้าวหน้าอย่างเด่นชัด เห็นได้จากตั้งแต่ช่วงหลังปี ๒๕๕๐ เป็นต้น มา ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่มีการแก้ไข ปรับปรุง หรือประกาศใช้ใหม่ซึ่งมีการระบุหลักการ สิทธิมนุษยชนไว้ชัดเจน และหลายฉบับได้ระบุถึงอนุสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนไว้โดยตรงด้วย เช่น กฎหมาย สัญชาติ กฎหมายด้านเด็ก สตรี แรงงาน การค้ามนุษย์ เป็นต้น ดังนั้น การถอนข้อสงวนต่อข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ สามารถดำเนินการได้ในทันที โดยไม่มีข้อขัดข้องด้านกฎหมายภายใน และไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่ เพราะมีทั้งรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับสื่อรองรับอยู่แล้ว โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญามีมาตรา ๓๒๖-๓๓๓ ควบคุมความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งบัญญัติโทษเกี่ยวกับการใส่ความผู้อื่นให้เสียชื่อเสียงหรือถูกดูหมิ่น เกลียดชัง โดยกำหนดให้เป็นความผิดที่มีโทษทั้งจำ ปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาจะมีกำหนดโทษสูงขึ้นอีกด้วย

๖. ผลกระทบ

๖.๑ การเมืองภายในประเทศ

-เป็นการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและการยืนยันเจตนารมณ์และนโยบาย ของรัฐบาลในเรื่องของการเคารพและส่งเสริมหลักสิทธิมนุษยชน โดยการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ อย่างดีที่สุดตามศักยภาพ

๖.๒ การเมืองระหว่างประเทศ

-เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจว่าประเทศไทยเล็งเห็นประโยชน์ที่จะรับเอา มาตรฐานสากล และกระชับความร่วมมือระหว่างประเทศและสหประชาชาติในด้านการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

-เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยในสังคมโลกโดยแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนเทียบเท่ากับระดับสากล อันจะช่วยให้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากประชาคมระหว่างประเทศ

๖.๓ สังคม

-ส่งเสริมให้สังคมไทยมีความสันติสุข สมานฉันท์ และลดความเหลื่อมล้ำได้มากขึ้น

๖.๔ เศรษฐกิจ

-เพิ่มแรงจูงใจให้นักธุรกิจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเพราะมีความมั่นใจในเรื่อง การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของไทย

-เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวจะมีความมั่นใจว่าประเทศไทยได้ปฏิบัติ ตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการเสนอเรื่อง “การถอนข้อสงวนข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ” จากงบประมาณแผ่นดิน หมวด งบดำเนินงาน งบประมาณประจำปีของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตามที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงาน งบประมาณ

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวน ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ประกอบด้วยผู้แทน

จากภาคส่วนต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ จำนวน ๒๑ คน โดยในจำนวนนี้มีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย คณะอนุกรรมการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม มีความเห็นร่วมกันว่าประเทศไทยควรถอนข้อสงวนในข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ

๘.๒ คณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ จำนวน ๓๒ คน โดยในจำนวนนี้มีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๑ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม มีความเห็นร่วมกันให้ประเทศไทยถอนข้อสงวนในข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาฯ

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ กฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ

๙.๑.๑ กฎหมายภายในประเทศ

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

(๒) ประมวลกฎหมายอาญา เช่น มาตรา ๓๒๖-๓๓๓ กำหนดความผิดฐานหมิ่นประมาทสำหรับการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่ ๓ โดยน่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง รวมถึงหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร หรือวัตถุ ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพ หรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระดาษเสียง หรือกระดาษภาพ หรือปาวประกาศด้วยวิธีอื่น มาตรา ๓๔๓ กำหนดความผิดลหุโทษเกี่ยวกับการดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือโดยการโฆษณานอกจากนี้ มาตรา ๒๐๖-๒๐๗ ยังบัญญัติโทษเกี่ยวกับการดูหมิ่นศาสนาและก่อความวุ่นวายในที่ประชุมศาสนาอีกด้วย

(๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดไว้ ทำให้ทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่ง หรือใช้วิธีการใดๆ เข้าล่วงรู้ข้อมูล แก้ไข ทำลาย ข้อมูลของบุคคลอื่นในคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จหรือลามกอนาจาร ก่อความเสียหายกระทบกระเทือนเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของรัฐ และความสงบสุข ศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยกำหนดฐานความผิดไว้ในมาตรา ๑๔-๑๖ เกี่ยวกับการทำความเสียหายต่อผู้อื่น ต่อความมั่นคงของรัฐ และทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชังอับอาย

(๔) พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๐ และกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติโทษของการส่งกระจายเสียงอันเป็นเท็จและลักษณะรายการที่ต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมอันดี ไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม สถาบันกษัตริย์ ประมุขประเทศ รัฐบาล เจ้าหน้าที่หรือกลุ่มชนใด หรือลบลู่ศาสนา สิ่งเคารพ ตลอดจนก่อให้เกิดการแตกสามัคคี กระทบกระเทือนสัมพันธ์ไมตรี ฯลฯ

(๕) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎกระทรวง ซึ่งบัญญัติห้ามการโฆษณาที่ทำให้แตกแยกหรือเสื่อมสามัคคีในหมู่ประชาชน

(๖) พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ รวมถึงประกาศต่างๆ เช่น ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดังนี้

-เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดการจัดทำผังรายการ (ข้อ ๑๑) เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำผังรายการให้สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมของรายการ... ดังนี้

...(ค) รายการระดับ ฉ (เฉพาะผู้ใหญ่) ห้ามมิให้ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อน ๒๔๐๐ น.-๕๐๐ น. ของวันถัดไปโดยรวมทั้งรายการ ...

(๓) ที่ก่อให้เกิดการอคติ เลือกปฏิบัติ การกระทำอันขัดต่อหลักมนุษยธรรม ละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(๔) การใช้ภาษาหรือพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(๕) มีการกล่าวอ้างหรือจงใจให้เชื่อว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจพิเศษหรือความสามารถพิเศษเหนือธรรมชาติ

-เรื่องแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ตามประกาศ กสทช.ฯ พ.ศ.๒๕๕๖

... ข้อ ๒.๑ หลักเกณฑ์ของระบบการจำแนกเนื้อหา ควรมีการจำกัด...

...๒.๑.๑ พฤติกรรมและความรุนแรง...

... (๔) การนำเสนอที่ก่อให้เกิดการอคติ การเลือกปฏิบัติ อันนำมาซึ่งการต่อต้านหรือล่วงละเมิดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล รวมถึงการส่งเสริม การสร้างทัศนคติ ความเชื่อ การชักจูงใจให้เกิดการล่วงละเมิด หรือการต่อต้าน การดูหมิ่นเหยียดหยาม การลดทอนหรือละเมิดศักดิ์ศรี

/ความเป็นมนุษย์...

ความเป็นมนุษย์ ละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการส่งเสริมหรือชักจูงให้เกิดการต่อต้าน ดูหมิ่น สร้างทัศนคติเชิงลบการล้อเลียนให้เกิดความอาย กลายเป็นตัวตลกในสังคม ที่มีผลต่อบุคคล กลุ่มบุคคล ทั้งในประเด็นของเชื้อชาติ สัญชาติ ชาติพันธุ์ เพศ รสนิยมทางเพศ ชนชั้น สถานะ สภาพทางเศรษฐกิจ อายุ ศาสนา สีผิว โรค หรือภาวะสุขภาพความพิการทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

...ข้อ ๒.๒ ...เนื้อหาที่ควรมีการส่งเสริม...

... ๒.๒.๕ เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับ เข้าใจและชื่นชมความหลากหลายในสังคม ทั้งในเรื่องของสังคม วัฒนธรรม และเชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา สถานะทางสังคม เพศ และวัย เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในความแตกต่างหลากหลาย และสามารถอยู่ร่วมกันกับความแตกต่างหลากหลายนั้นได้อย่างสันติ ตลอดจนให้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งอันเกิดจากความแตกต่างหลากหลายนั้นได้...

... ๔) ข้อเสนอแนะในการผลิตรายการ...

...ควรระมัดระวังและใส่ใจเป็นพิเศษ... ในรายการระดับต่างๆ...

...๔.๑๒ การใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่คำสบถเกี่ยวกับเรื่องเพศ ถ้อยคำที่เหยียดเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ คำที่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศหรือลดทอนความเท่าเทียมของแต่ละเพศ การล้อเลียนเรื่องความเจ็บป่วย ความพิการ รสนิยมทางเพศและความเชื่อทางศาสนา รวมถึงการนำคำทางศาสนามาใช้ในลักษณะดูหมิ่น ฯลฯ

ทั้งนี้ ประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีข้อบัญญัติหลายประการ ซึ่งใช้ภาษาและถ้อยคำที่ส่อดล้องและส่งเสริมหลักการและเอื้อต่อการดำเนินการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ทั้งในส่วนของการประณามการโฆษณาชวนเชื่อ การเผยแพร่ความคิดในทางอคติ เกลียดชัง ดูหมิ่น เหยียดหยามด้วยสาเหตุจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ตามข้อบทที่ ๔ และการให้การศึกษาเพื่อต่อสู้กับอคติทางเชื้อชาติ และสร้างเสริมความเข้าใจ ชันติธรรม และมีมิตรไมตรีระหว่างเชื้อชาติ ตามข้อบทที่ ๗ ของอนุสัญญาฯ

๙.๑.๒ พันธกรณี หรือกรอบแนวทางระหว่างประเทศ

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination – CERD)

๙.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และให้จัดทำคำแถลงตีความและข้อสงวนตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

๙.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รับทราบผลการนำเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งท่าทีไทย และได้มอบหมายให้ส่วนราชการต่างๆ ติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR จัดทำแผนการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะและคำมั่นที่เกี่ยวข้อง โดยหารือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดีต่อประชาชนภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมจึงขอนำเรียนคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑๐.๑ เห็นชอบให้ประเทศไทยถอนข้อสงวน ข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

๑๐.๒ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการถอนข้อสงวน ข้อบทที่ ๔ ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ต่อองค์การสหประชาชาติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ไพบุลย์ สุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๕๒-๓

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๖๗๕-๖